

Η πληρωμένη αλληλεγγύη και το τέλος της πολιτικής

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΣΙΩΤΟΥ

» Παρακολουθώντας όσα γίνονται στην Ευρώπη τα τελευταία χρόνια, η πρώτη σκέψη που έρχεται στο μυαλό κάθε καλοπροαίρετου ανθρώπου είναι ότι η γηραιά Ήπειρος βρίσκεται σε διαδικασία οικονομικής κάθαρσης. Στην προσπάθεια αυτή, όπως και σε κάθε καλογραμμένο σενάριο, υπάρχουν οι «καλοί» και οι «κακοί». Κοντολογίς, αυτοί που εμφανίζονται με τη ρομφαία της κάθαρσης και οι άλλοι, οι κολασμένοι.

Αυτές οι σκέψεις, που προωθούνται με συστηματικό τρόπο από τα περισσότερα μεγάλα ΜΜΕ της Ευρώπης, αλλά και από πολλούς πολιτικούς, μπορεί να ερμηνευτούν και ως ηθική δικαίωση εκείνων που υποστηρίζουν την ανάγκη να επικρατήσει ο οικονομικός ρεαλισμός και κυρίως η οικονομική ηθική στην ευρωπαϊκή ήπειρο. Αν μάλιστα στο σενάριο προστεθεί και ολίγη μεγαλοψυχία από την πλευρά των «ναυαγισσώντων», τότε έχουμε όλα τα στοιχεία για μια... υπερπαραγωγή χολιγυτιανής έμπνευσης.

Η ιστορία διδάσκει ότι στο πέρας των αιώνων οι εκάστοτε ισχυροί του πλανήτη προσπάθησαν να δώσουν ακόμα και στις πιο απάνθρωπες πολιτικές τους τον μανδύα της ηθικής, της κάθαρσης και να υποσχεθούν στο ακροατήριό τους... καλύτερες μέρες. Με τον τρόπο αυτό αποπειράθηκαν να κρύψουν τους πραγματικούς τους σκοπούς, που δεν ήταν τίποτα άλλο παρά ο έλεγχος είτε ανθρώπων είτε κρατών.

Υπό το πρίσμα αυτό, μια δεύτερη ματιά σε ό,τι γίνεται τώρα στην Ευρώπη μπορεί να οδηγήσει τον καθένα από εμάς σε εντελώς διαφορετικά συμπεράσματα από εκείνα που θέλει να επιβάλει η χολιγυτιανή υπερπαραγωγή. Στην πραγματικότητα, ο δρόμος της οικονομικής ορθοδοξίας που προσπαθούν να επιβάλουν οι ισχυροί της Ευρώπης οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στο τέλος της πολιτικής. Δηλαδή οι στόχοι των μηδενικών ελλειμμάτων, ο έλεγχος του δημόσιου χρέους, η άκαμπτη συναλλαγματική και η νομισματική πολιτική, που ήδη έχουν επιβληθεί, ουσιαστικά λειτουργούν ως κερκόπορτα, για να αλωθεί ο πολιτικός πλουραλισμός.

Κοντολογίς, με τον τρόπο αυτό ουσιαστικά αφαιρείται το δικαίωμα από τους λαούς της Ευρώπης να αποφασίσουν τον τρόπο και τις πολιτικές με τις οποίες θέλουν να κυβερνηθούν. Αυτό άλλωστε γίνεται φανερό από το γεγονός ότι στην Ευρώπη οι πολιτικές που εφαρμόζονται είτε από τις χριστιανοδημοκρατικές είτε από τις σοσιαλδημοκρατικές κυβερ-

Ο δρόμος της οικονομικής ορθοδοξίας που προσπαθούν να επιβάλουν οι ισχυροί της Ευρώπης οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στο τέλος της πολιτικής. Ουσιαστικά αφαιρείται το δικαίωμα από τους λαούς της Ευρώπης να αποφασίσουν τον τρόπο και τις πολιτικές με τις οποίες θέλουν να κυβερνηθούν. Η διαπίστωση αυτή σίγουρα προκαλεί μελαγχολία σε κάθε άνθρωπο που ανακαλεί στη μνήμη του κορυφαίες προσωπικότητες της πολιτικής ζωής της Ευρώπης, όπως ο Ντε Γκολ, ο Μιτεράν, ο Μπραντ, ο Αντεντούερ...

νήσεις είναι σχεδόν ταυτόσημες. Στο μόνο που διαφοροποιούνται μεταξύ τους είναι η ρητορική που χρησιμοποιούν. Και δεν θα μπορούσε άλλωστε να γίνει κάτι διαφορετικό, αφού τα περιθώρια για διαφορετικές πολιτικές είναι ουσιαστικά ανύπαρκτα.

Η διαπίστωση αυτή σίγουρα προκαλεί μελαγχολία σε κάθε άνθρωπο που ανακαλεί στη μνήμη του κορυφαίες προσωπικότητες της πολιτικής ζωής της Ευρώπης, οι οποίες βάσισαν την πολιτική τους και αφιέρωσαν τη ζωή τους στο δικαίωμα των λαών της Ευρώπης να ορίζουν τη μοίρα τους. Ο Ντε Γκολ, ο Μιτεράν, ο Μπραντ, ο Ντελόρ, ο Αντεντούερ, ο Κολ και τόσο άλλοι, δεν υποβάθμισαν το στενό εθνικό τους συμφέρον, αλλά αποδέχθηκαν και το δικαίωμα των υπολοίπων να ρυθμίζουν «τα του οίκου τους» με βάση τη λαϊκή εντολή των λαών τους.

Σήμερα όμως τα δεδομένα αυτά φαίνεται ότι ανατρέπονται. Για εκατομμύρια Ευρωπαίων πολιτών, το ζητούμενο πλέον είναι αν αυτή η ανατροπή αποδειχθεί αναπόφευκτη, καθώς και τι κόστος θα κληθούν να πληρώσουν, προκειμένου να ανατρέψουν το αναπόφευκτο και να αποκτήσουν το αυτονόητο: το δικαίωμά τους να καθορίζουν τη ζωή τους...

Αλλά το θέμα πάει και λίγο παραπέρα: Στα άλλοθι και τα επιχειρήματα που προσπαθούν να προωθήσουν οι «ισχυροί» της Ε.Ε. προκειμένου να αποκτήσει ηθική υπόσταση η επι-

χειρηματολογία τους. Ακόμα και ο πιο ένθερμος υποστηρικτής τους θα πρέπει να παραδεχθεί ότι η επιχειρηματολογία των «ισχυρών» δεν αντέχει στη βάσανο της κριτικής.

Καταρχήν, οποιαδήποτε συζήτηση για ηθική δεν συνδέεται με την έννοια του υλικού κέρδους. Για παράδειγμα, τα χρήματα των ισχυρών προς τις υπερχρεωμένες χώρες του ευρωπαϊκού Νότου θα μπορούσαν να αποτελέσουν επιχειρήματα αλληλεγγύης αν ήταν «δωρεές». Στη συγκεκριμένη περίπτωση, μιλάμε για δάνεια με τόκο, που κάποιος τον πληρώνει και κάποιος άλλος τον επισπράττει. Μάλιστα, τα περιθώρια κέρδους γιγαντώθηκαν, καθώς η κρίση χρέους του ευρωπαϊκού Νότου κατέστησε φθηνότερο το χρήμα για τους «ισχυρούς». Με λίγα λόγια, η κρίση του ενός αποτέλεσε πηγή κέρδους για τον άλλον. Και φυσικά κανείς δεν μπορεί να προβάλει τον εαυτό του ως σωτήρα όταν κερδίζει δια. ευρώ τον χρόνο από αυτήν τη «βοήθεια».

Αν ψάξει κανείς τη διεθνή βιβλιογραφία των τελευταίων χρόνων, θα ανακαλύψει δεκάδες εμβριθείς αναλύσεις για τα οφέλη των «ισχυρών» από τις «αγαθοεργίες» στον αδύναμο Νότο. Για παράδειγμα, η Γερμανία, πέρα από τα κεφαλαιακά κέρδη που έχει από τα δάνεια στα χρόνια της κρίσης, έχει σημαντικά «μπόνους» σε πολλούς τομείς. Για παράδειγμα, οι μετανάστες, λόγω κρίσης από τον Νότο, έλυσαν -ως ένα βαθμό- όχι μό-

νο το έλλειμμα εργαζομένων στην αγορά εργασίας, αλλά και το δημογραφικό της κενό. Μάλιστα, η πτώση των τιμών στην αμοιβή εργασίας στις χώρες προέλευσης συνέτεινε στο να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους με όρους και αμοιβές που έχουν προκαλέσει σε πολλές περιπτώσεις τις αντιδράσεις ακόμα και γερμανικών συνδικάτων.

Το ράλι των τιμών στην αγορά ακινήτων της Γερμανίας που καταγράφεται προκλήθηκε σε σημαντικό βαθμό από χρήματα ευρωπαίων Νοτιοευρωπαίων, οι οποίοι αναζητούσαν ασφαλή καταφύγιο για τα χρήματά τους.

Ακόμα και αυτή η υποχώρηση της ισοτιμίας του ευρώ, που σημειώνεται τους τελευταίους μήνες και αποδίδεται στην ανασφάλεια που προκαλεί -και- η ελληνική κρίση, λειτούργησε ως οξυγόνο για τις γερμανικές εξαγωγές, οι οποίες είχαν αρχίσει να «λαχανιάζουν», τόσο από τη συρρίκνωση του εισοδήματος των λαών του Νότου όσο και από τις κυρώσεις στη Ρωσία.

Θα ήταν ιδιαίτερο ενδιαφέρον αν κάποιος ανεξάρτητος διεθνής οικονομικός ερευνητικός φορέας έκανε μια μελέτη γι' αυτά τα οφέλη. Δηλαδή, να προχωρούσε στην ποσοτικοποίηση αυτών των ωφελειών. Το πιθανότερο είναι ότι οι Ευρωπαίοι θα διαπίστωναν ότι το συνολικό όφελος στα χρόνια της κρίσης που έχει -μέχρι στιγμής- η Γερμανία ανέρχεται σε εκατοντάδες δισεκατομμύρια ευ-

ρώ. Και το εύλογο ερώτημα που θα έχουν είναι: ποιοι τελικά σώζουν ποιους;

Πολλοί διαισθάνονται ότι βρισκόμαστε μπροστά σε μια επανάληψη των πιο «μαύρων σελίδων» της ευρωπαϊκής Ιστορίας, το οποίο όμως πλάσφεται σε άλλη -πιο προσεγμένη και μελετημένη- συσκευασία. Αν και η μηχανιστική ερμηνεία των γεγονότων οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια σε λάθη και αδιέξοδα, εν τούτοις η πρόκληση να αναζητήσει κανείς απαντήσεις χρησιμοποιώντας την ιστορική εμπειρία δεν μπορεί να αγνοηθεί. Και η ιστορική εμπειρία δείχνει ότι κάθε φορά που ο εκάστοτε ισχυρός της Ευρώπης βάπτισε το «κρέας ψάρι» για να προωθήσει την επιθυμία του για επιβολή, απέτυχε παταγωδώς. Μάλιστα, σε κάποιες περιπτώσεις ο λογαριασμός της αποτυχίας ήταν τεράστιος, τόσο για τον ίδιο όσο και για τα «θύματά» του.

Η μοναδική ρεαλιστική διέξοδος για την Ευρώπη είναι πλέον να επιστρέψει στην πολιτική, να εγκαταλείψει την τακτική της υποκρισίας, να πει τα πράγματα με το όνομά τους και να πάψει να χαρακτηρίζει τα δάνεια ως δωρεές και την αφαιμάξη ως αλληλεγγύη. Το μονοπάτι αυτό, είναι το μοναδικό που οδηγεί με ασφάλεια σε μια Ε.Ε. σοφή, η οποία έχει διδαχθεί από τη διχαστική εμπειρία του παρελθόντος...